

Záznam z 1. jednání pracovní komise předsedy Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí k lobbingu

konané v pátek dne 11. prosince 2015 9:00-10:35 hod.
v budově Úřadu vlády (Strakova akademie), místnost č. 201

Přítomní členové:

Mgr. Radana Kubová, předsedkyně, Oddělení pro koordinaci procesu hodnocení dopadů regulace, Úřad vlády ČR
Bc. Václav Mlynařík, Ministerstvo vnitra
Ing. Petr Vymětal, Ph.D., Vysoká škola ekonomická

Náhradníci:

Mgr. Barbora Pečivová, Ministerstvo spravedlnosti za JUDr. Pavlu Belloňovou, Ph.D.,
Ministerstvo spravedlnosti

Omluvení členové:

PhDr. Radim Bureš, Transparency International
Mgr. Josef Karlický, Frank Bold

Zástupce Oddělení boje s korupcí:

Bc. Martina Houšková, Oddělení boje s korupcí, Úřad vlády ČR

Průběh jednání:

1) Zahájení jednání

Předsedkyně komise Radana Kubová přivítala přítomné členy komise a hosty na prvním jednání pracovní komise předsedy Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí k lobbingu. Členové komise byli seznámeni s procedurálními záležitostmi pracovní komise, která se řídí Statutem a Jednácím Řádem Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí (dále jen „Rady“). Členové komise následně schválili program jednání.

2) Představení problematiky regulace lobbingu z hlediska vládní politiky boje s korupcí

Předsedkyně komise představila hlavní úkol pracovní komise, kterým bude zpracování základního koncepčního dokumentu (tezí), který představí možnosti a východiska budoucí regulace lobbingu v České republice. Tato regulace by se měla zaměřovat spíše na exekutivní složku moci. Členové komise byli následně informováni o fungování pracovní skupiny na úrovni Rady Evropy, která se zabývá možnostmi regulace lobbingu v podobě možného budoucího doporučení pro členské státy. Oblast lobbingu může být také předmětem budoucích hodnocení GRECO.

Následně byla představena současná podoba protikorupční politiky, která je formulována v dokumentu Vládní koncepce pro boj s korupcí na léta 2015 až 2017 a na který navazují jednoleté akční plány, které tento koncepční materiál rozšiřují a stanovují konkrétní úkoly pro daný rok.

3) Uvedení do problematiky regulace lobbingu v ČR (krátký historický exkurz)

Dalším bodem jednání pracovní komise bylo představení oblasti lobbingu v rámci ČR. O možné úpravě se mluví již téměř 10 let, přičemž za tuto dobu bylo předloženo několik návrhů legislativního řešení. První snahou byl návrh dobrovolného Etického kodexu, který byl iniciován Lubomírem Zaorálkem. Tento kodex se snažil reflektovat problematiku přijímání darů a služeb a také problematiku zaměstnávání rodinných příslušníků. Návrh kodexu zamýšlel také zřízení registru lobbistů a lobbovaných osob. Kodex byl nakonec podpořen jen několika jednotlivými poslanci.

Regulace lobbingu se objevila v Programovém prohlášení vlády M. Topolánka, avšak v tomto případě zůstalo u pouhé deklarace záměru. V roce 2009 byl předložen návrh zákona o lobbingu poslanci B. Sobotkou a J. Tejcem, který upravoval lobbing jako živnostenskou činnost a zaváděl registr vedený Ministerstvem vnitra. Tento návrh nezískal podporu, avšak následně byl přepracován a předložen koaličními stranami. Dle Petra Vymětala, byl tento návrh problematický zejména z důvodu úpravy lobbingu jako živnostenské činnosti bez specifických požadavků na výkon této profese, avšak jeho přínosem bylo, že jeho působnost měla být rozšířena z centrální úrovně i na kraje a města. Návrh byl zamítnut Senátem v roce 2010. Po volbách v roce 2010 došlo ke znovuoživení problematiky. Pod záštitou poslankyně L. Andryšové se konaly kulaté stoly expertů, odborné veřejnosti, neziskového sektoru. Proces přípravy nového návrhu zákona byl zahájen v roce 2012. Návrh byl koncipován variantně a bylo k němu uplatněno velké množství zásadních připomínek. Vláda tak zastavila práce na regulaci lobbingu pomocí zvláštního právního předpisu a následně navrhla soubor opatření zahrnující některá doporučení:

- Modernizace eKLEPU
- Realizace projektu e-Sbírka
- Příprava etického kodexu poslance a senátora
- Zavedení nástroje CIA
- Novelizace jednacích řádů Poslanecké sněmovny a Senátu – zavedení tzv. legislativní stopy
- Návrh na zřízení lobbingu jako živnosti
- Dočasné omezení výkonu lobbingu u bývalých funkcionářů (tzv. revolving doors)

Mezi členy komise bylo z těchto doporučení vnímáno pozitivně především zavedení legislativní stopy. V současné chvíli je v Závěrečných zprávách RIA zpravidla uváděno, které dotčené subjekty byly při zpracování návrhů konzultovány. Nyní také probíhá proces širšího zpřístupňování systému eKLEP veřejnosti, ve kterém budou zpřístupněny například připomínky jednotlivých připomínkových míst. Dle Petra Vymětala bude důležité stanovit, od jaké fáze mají být návrhy zákonů sledovány. Co se týče problematiky tzv. otáčivých dveří, Václav Mlynařík poznamenal, že tato problematika je řešena spíše ve východních zemích. Dle Petra Vymětala je ve Velké Británii k této oblasti zřízena speciální komise.

V současné chvíli není regulace lobbingu vnímána jako priorita současné vlády, avšak je zachycena v závazných protikorupčních dokumentech.

4) Diskuse k plánu činnosti komise na rok 2016

Dle prvotního návrhu plánu činnosti komise by zpracované teze k oblasti regulace lobbingu měly být vyhotoveny v červnu 2016 tak, aby jejich výsledky mohly být eventuálně zapracovány do Akčního plánu boje s korupcí na rok 2017. Václav Mlynařík doporučil odložit zpracování na měsíc červenec, z důvodu vydání zprávy 4. hodnotícího kola GRECO, které se dané problematice věnuje. Do zpracovaných tezí by tak mohla být zapracována doporučení, která budou vycházet z této zprávy GRECO. Dále předsedkyně navrhla pravidelné jednání komise, nejlépe jednou měsíčně. Na program jednání budou zařazeny také některé zahraniční úpravy lobbingu.

Václav Mlynařík upozornil, že v únoru se v ČR koná zasedání výboru GRECO, jehož členka je zástupkyní komise k lobbingu ve Slovinsku, kde byla komplexní úprava regulace lobbingu zavedena. Na základě možné dohody s Helenou Lišuchovou z Ministerstva spravedlnosti, zástupkyní ČR v GRECO, je možné se pokusit zajistit schůzku komise se slovinskou zástupkyní. Dále byla diskutována možnost přizvat si na jednotlivá jednání hosty, kteří se například podíleli na kulatých stolech, nebo zástupce svazů. Petr Vymětal také upozornil na novou úpravu lobbingu v Maďarsku, již by bylo vhodné se věnovat.

Předsedkyně komise poté navrhla datum dalšího jednání, které by se mělo uskutečnit v posledním lednovém týdnu následujícího roku. Konkrétní datum bude ještě upřesněno. Jednání pracovní komise bylo ukončeno v 10:35 hodin.

Zapsala: Bc. Martina Houšková

Schválil: Mgr. Radana Kubová

Zasláno k připomínkám dne 17. prosince 2015

Schváleno dne 6. ledna 2016.